

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У 1990-2010 РОКАХ

Процес змін в Україні на початку був визначений політикою перебудови Михайла Горбачова, який взяв на себе реформування радянської системи правління. Радянська республіка була заснована на принципі єдності держави. Зміцнення Верховна Рада яко вищого органу державної влади, не планувало її скасування. Однак незабаром стало ясно, що процес демократизації держави неможливі без впровадження принципу поділу влади[1].

Українська держава ступила на шлях розвитку громадянського суспільства, одночасно опинившись в умовах економічної кризи, яка поступово перетворювалася на політичну кризу і привела до обміну влади. В правлінні номенклатури київська олігархія змагалися з дніпропетровською. У результаті дострокових президентських виборів глави української держави переміг Леонід Кучма. На парламентських виборах, які відбулися на основі мажоритарної системи більшість місць отримала так безпартійні кандидати, які вступили до лав влади. Номенклатура зміцнила свої позиції, що було результатом слабкої позиції національно-демократичних партій, які не були в змозі створити переконливу альтернативу. На даному етапі розвитку української держави, видно, що виборчі преференції зміщуються вліво.

Поправка до української конституції у 2004 році внесли ряд істотних змін, що стосуються функціонування основних органів держави, відповідно з якими українська держава функціонувала до 30 вересня 2010 року. За даними змінами з 2004 року президент втратив важливі механізми впливання на уряд, у вигляді призначення та звільнення глави уряду і міністрів, а також створення і ліквідації державних відомств. Прерогатива формування уряду перейшло в руки парламентської більшості, але позиції глави держави навряд чи стала слабкою, тому що він мав компетенції, щоб впливати на парламент, в основному за рахунок додаткових можливостей розв'язати Верховну Раду, (як це відбулося в 2007 році, коли В. Ющенко розв'язав парламент четвертої каденції), а також на функціонування судової системи. Український президент також отримав реальну можливість розпуску парламенту і зберіг за собою право на закони, укази і постанови, як правило, вимагаючих контрасигнування прем'єр-міністра і міністра, відповідального за їх роботу. Парламент мав право відхилити вето президента і знесення президента з посади, затверджувати призначення міністрів закордонних справ, оборони та голову служби безпеки [1, с 562-565].

Зрівноважено також відносини між президентом і Радою Міністрів, що уможливило главі уряду відігравати важливу роль у верховних органах державної влади, а не залишатися заручником політики президента. Він звільнився від кадрової політики президента і взяв на себе компетенції створення резортів. Тим не менш, в уряді створено президентські міністерства, і глава держави має можливість припиняти дію актів Кабінету Міністрів України, діючи одночасно із заявою до Конституційного суду, щоб встановити їх згідність із законом одавством. Президент виступав з проханням про призначення Прем'єр-міністра і відставки уряду, схвалював призначення і звільнення глав урядів.

Отже, політична система України характеризується низьким рівнем конкурентоспроможності партійної системи, яка дозволяє відносно легко для президента забезпечити більшість для прийняття основних політичних рішень. Відсутність згоди між урядом і опозицією, обмеження свободи ЗМІ, порушення прав людини, відсутність незалежних груп інтересів, може призвести до висновку, що Україні потрібно багато часу, щоб позбутися радянського досвіду і прийняти нові європейські моделі політичної системи. Що значною мірою підтверджує посвалену у вступі тезу, що політична система України по оголошенні незалежності протягом багатьох років балансувала на грані між демократією і авторитаризмом, тому її політичну систему можна назвати гібридним режимом.

Список використаних джерел

1. Колодій А. До питання про політичний режим в Україні. Сучасність. 1999. № 7–8. С. 84–96.
2. Rıabczuk M., Od Małorosji do Ukrainy, Kraków: 2002. 190 S.
3. Г. Шипунов. До поняття « політичний режим. Наукові записки Національного університету «Острозька академія.» Сер. : Політичні науки. 2008. Вип. С. 89-102. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoar_2008_3_10